

ישוה לקוטיה הקודם הדרוה

(למה נראה למעשה רצה למצפה למעשה, כ"ד)

(ע"ג ת"ת "ע"ג ת"ת)

(י) קידושין ב"ל, ע"ד

נהיות מתוקן לו זוס רע: רבא אמר - לעולם כדאמרן מעיקרא מטיבין לו בשכר פירות והקן קיימת והן ואם כתיב "למען יאריכון ימך ולמען ייטב לך" מהו? רבי יעקב לך בשלוח הקן כתיב "למען ייטב לך" והארכת ימים הרי שאמר לו אביו עלה לבירה והבא לי גזלות ועלה לבירה ושלה את האם וגמל את הבנים ובחירתו נפל ומת היכן טובת ימיו של זה והיכן אריכות ימיו של זה אלא למען ייטב לך "לעולם שכולו טוב ולמען יאריכון ימך לעולם שכולו ודלמא לא הכי הוה ר' יעקב מעשה חזא ודלמא מהדרר בעבירה הוה "מחשבה רעה אין הקב"ה מצרפה למעשה ודלמא מהדרר בעבירה כוכבים הוה וכתוב "למען תפיש את בית ישראל בלבם איהו נמי הכי קאמר אי סלקא דעתך שבר מצוה בהאי עלמא

*דחניא רבי יעקב ואמר אין לך כל מצוה ומצוה שכתובה בתורה שמתן שברה בצדה שאין תחיית המתים תלויה בה כביכוד אב ואם כתיב "למען יאריכון ימך ולמען ייטב לך" מהו? רבי יעקב לך בשלוח הקן כתיב "למען ייטב לך" והארכת ימים הרי שאמר לו אביו עלה לבירה והבא לי גזלות ועלה לבירה ושלה את האם וגמל את הבנים ובחירתו נפל ומת היכן טובת ימיו של זה והיכן אריכות ימיו של זה אלא למען ייטב לך "לעולם שכולו טוב ולמען יאריכון ימך לעולם שכולו ודלמא לא הכי הוה ר' יעקב מעשה חזא ודלמא מהדרר בעבירה הוה "מחשבה רעה אין הקב"ה מצרפה למעשה ודלמא מהדרר בעבירה כוכבים הוה וכתוב "למען תפיש את בית ישראל בלבם איהו נמי הכי קאמר אי סלקא דעתך שבר מצוה בהאי עלמא

מחשבה רעה אין הקב"ה מצרפה למעשה - וצוהו עבודת כוכבים איפא מחשבה רעה "הקב"ה מצרפה למעשה דכתיב (שנדיה ב) מחמם אחיך יעקב חסדך עושה וזכרת לעולם ולא מליט עשה עשו ליעקב עוס רעה אלא מחשבתו הרעה אשר חשב עליו מצרפה הקב"ה למעשה ומחשבה טובה של עובדי כוכבים אין הקב"ה מצרפה למעשה כדכתיב בדניאל (ו) (ודריוס) עד מעלי שמעאל הוה מסתור "לשיטתיה פירוש שהיה דריוס עושה כל כחו להגיל דיאל מגוב אריות אלמא אע"ג שהגילו עד הערב קאמר קרא שלח הגילו אלא מבקש להגילו מוכתיב לשיטתיה ולא כתב ושיטתיה: ועשה

אמאי לא אגין מצות עליה כי היכי דלא לית ליה הרהור

optional פירוט רוב 123

ודילמא מהדרר בעבירה וכו' ע"כ נ"ב יש מי שהקשה דאמאי לא תירצו דלמא היה מתאוה בית רעהו (הוה) שהיא תאוה בלב. ונראה דמהא לא איריא דרש"י פירש ואתחנן (ובריס ה יח) פירש שהוא ענין לא תחמוד, ואיתא בגמ' (כ"מ ע:) לא תחמוד לאינשי בלא דמי משמע להו, וכתבו התוס' (סנהדרין כה: ד"ה מעיקרא) דכן הוא האמת, א"כ לא יעבור אלא בלוקח בלא דמים, אבל אם התאוה בלב לא קא עבר אלאו אלא אפשר דאיסורא בעלמא איכא, ומשום הכי לא תירצו כן. ויש מי שתירץ משום דזה חיוב מלקות דווקא ואין בו סרך חיוב מיתה עד שיפול וימות, והוא נכון. ולפי זה צ"ל מה שאמרו ודילמא מהדרר בעבירה הוה היה בעבירה גילוי עריות ושפיכות דמים שיש בהם חיוב מיתה ולא בשאר עבירות דאיסורי לאוין עד שהוכרחו לתרץ דמחשבה רעה אינה מצטרפת וכו' (רוב דגן)

(2) קופל הדרוה (ד"א"י אג"א ח' ס' 3)

(ה) קידושין ל"ט ע"ב: "ודילמא מהדרר בעבירה הוה?", ומשני: "מחשבה רעה אין הקב"ה מצרפה למעשה". וקשה, דזה שייך במחשב לעשות עבירה ולא עשאה, אבל הרי ישנן עבירות התלויות בלב, שהמחשבה היא עצמה עבירה, כגון "ולא תחורו אחרי עיניכם" (במדבר ט"ו, ל"ט), או "ונשמרת מכל דבר רע" (דברים כ"ג, י), ודילמא היררה בזה, ובכהאי גוונא לא שייך כלל תירוץ הגמרא?! ולמסקנא ניחא, ד"אמאי לא אגינא מצוה עליה דלא לית ליה הרהור".

optional קידושין מהו 123

... [א] ובשיטתא מלך המחשבה למעשה, ראימי מי שהקשה מהא דאמרינן כדוק חולין ר' יעקב מעשה חזי. ופריך דלמא מהדרר כפ"ו הוה. הא לפי רבי אפי' מסת' במחשבת ע"י אין מחשבה מלך כי אם לאחר עשה מעשה. ונראה לי דהאי מדה רחמים אף בשעתא כההיא ע"י. היינו כשש יטלת בידו לפנוד ע"י ומניחה בשביל כבוד השם שאין מלך המחשבה. והך דל' יעקב איירי כשהכיר מחשבת ע"י וגלגל מידו שלא יוכל לעבור דכתיב "בשאר עבירות אין מחשבה מלכת כמ"ס מהרש"ל בקידושין דף לג פ"ג וכו' "מלכת דהא אי לא נאנס היה עושה מעשה ונכון ופיין כ"ס נכח שמואל פ' עקב דף מג פ"ב מי' ופס על זה הקושית ע"פ: 1-1

(3) ה"ל ע"ג ר"א השרה כה"ק

[ע"ג] ויעבור ה' על פניו ויקרא א"ר יוחנן אלמלא מקרא כהוב אי אפשר לאומר מלמד "שארעטק הקב"ה כשליט ליבור והראה למשה בסמי ואמר לו כל זמן שישאל חוטאים יעשו לפני כסדר הזה ואני מוחל להם. ה' ה' אני הוא קודם שיחטא האדם איי הוא אחר שיחטא האדם. ור"ת מה לריך האדם למדת רחמים קודם שיחטא. וי"ל אע"פ שגלוי ידוע לפניו שישפוט לחטוא מהנהג עמו במדת רחמים כהשר הוא שם. אי נמי קודם שיחטא בע"י. ור"ת פ' שבת חשב לעובדה ומחשבת ע"י הקב"ה מצרפה למעשה (קידושין לו: מ) כדכתיב (יחזקאל יד) למען תשש את בית ישראל בלבם אפי' מהנהג עמו במדת רחמים קודם שיחטא [א] וכשיחטא מלך המחשבה עם המעשה.

ז'רלה) בגמ' מחשבה רעה אין הקב"ה מצרפה וכו'. והיינו צישראל אצל צאו"ה צהיפק, וכמ"ס המוס'. ולכאורה יל"ד וכי משוא פנים יש צדבר, ע"י צניי יששכר מאמרי חודש תשרי מאמר צ' ד"ה ויתפרש עוד וכו', ועוד שס צריש מאמר ד'. וע"ע צצ"אור הגר"א על משלי י' (פסוק ו') וצדצרינו לקמן (אות צ'קכט).

ז'רלה) בגמ' ודלמא מהרהר בעבודת כוכבים הוה וכו'. הר"א"ש צריש מס' ר"ה (סי' ה') כתב דמ"מ אינו נענש על מחשבה לחודה עד שיעשה גם מעשה, ואז נענש גם על המחשבה. ויש צוה קושיית העולם מסוגיא דידן, יעו"י צאור חדש, וגם החת"ס האריך ציה.

והייתם לי וגו'. הכוונה בנה היא פי כשם שהסגלה הוא דבר שאינו כפי הטבע, כי הלא תמצא כי יש עשב שטבעו קר וסגלתו לרפאות חולי הקרירות, וכן יש עשב חם וכו', וזה אינו כפי הטבע אלא דבר סגלה, וכמו כן מבטיחם ה' שיהיו סגלה גם שלא כפי המשער, ויש הרבה ענפים בהבטחה זו, ראשונה על דרך אמרם ז"ל (ברכות ו.) חשב אדם מישראל לעשות מצוה ונאנס ולא עשאה נותנים לו שכר כאלו עשאה, ולא כן בעברה (קדושין לט:), ובאמות אינו כן אלא להפך (ירושלמי פאה א א מובא בתוס' שם), ואין זה מהנשער כפי השכל, ממה נפשך אם המחשבה תעשה דבר, אם כן תעשה בחושב רע, ואם לא תעשה אלא בבחינת הטוב, ולא בבחינת הרע, אם כן באמות למה בהפך,

אחרונים
(6) אחרונים ק' צוין

ונראה דלהכי חשנין צעכו"ס איפכא, לפי שהם למודי הרע, ומחשבה רעה הקצ"ה מצרפה להם למעשה. וכדכר הונא דהותרה לו, אלא דצישראל דוקא היכא דשנה צה אצל צעברות מחולקות לא, מטעמא דאמרינן צס"פ הנשרפין [נסהדין פא, צ] איסורי הוא דקטעים, אצל עכו"ס כוצין קעציד וכולהו הותרו אצלו, והוא הדין צשראל מומר שהפקיר עצמו לכל עצירות צצחורה.